

Mac-info: OS X 10.10 Yosemite

Information om OS X 10.10, författat av Peter.Moller@cs.lth.se, Institutionen för Datavetenskap, Lunds universitet, 2014-10-26

Apple fortsätter sin årliga uppdateringscykel och OS X 10.10 kom ganska precis ett år efter 10.9. Där 10.9 satsade på strömsnålhet satsar 10.10 på att OS X och iOS skall gå i synk och ha liknande utseende och beteende (både för användare och programutvecklare). Man har kraftigt förstärkt denna ”syskonlikhet” och det märks när man kör dem sida vid sida. ”Yosemite” är namnet på en av USA:s mest kända nationalparker och ligger ca 25 mil rakt öster om San Fransisco.

Vilka kan köra OS X 10.10?

Samma krav gäller för 10.10 som för 10.9 och 10.8, det vill säga: iMac eller MacBook Pro från 2007; MacBook, MacBook Air, eller Mac Pro från 2008; eller Mac mini från 2009.

Hur installerar man OS X 10.10?

OS X 10.10 Yosemite är gratis och kan endast skaffas via Mac App Store m.h.a. en Apple-ID.

En sak att hålla reda på är att installationen kan ta mycket tid; när installationen börjar närma sig sitt slut kan det stå ”en minut återstår” mycket länge. Vad som händer är att systemet tar hand om ”dolda” saker (t.ex. /usr/local). Den intresserade kan se loggen med !

När man loggar in första gången får man erbjudandet att länka samman sitt lokala konto med sin AppleID vilket kan vara både bra och dåligt.

Utseendeförändringar

OS X 10.10 Yosemite är, likt både iOS 7 och 8, tydligt plattare än OS X 10.9. De båda systemen har nu en tydlig syskonlikhet och detta tillsammans med de funktioner som knyter samman de båda systemen arbetsmässigt (Continuity, se nedan) förstärker detta. En del ikoner är ändrade, men man vänjer sig rätt snart.

Yosemite använder genomskinlighet frikostigt. Den som stör sig på det kan stänga av detta i → Systeminställningar → Hjälpmiddel. Man kan även få mörk menyrad och Docka i → Systeminställningar → Allmänt. Prova gärna ”Öka kontrast” (på samma ställe)!

Fullskärm-läge är populärt. I ett antal program är ”stoppljuset” annorlunda: . Den gröna knappen har en dubbelriktad pil som indikerar att fönstret zoomas till fullskärm när man trycker på den. Det gamla beteendet får man genom att antingen hålla ner alt () när man klickar på den gröna knappen (som då återfår sitt gamla plus-tecken) eller att man i stället dubbelklickar på fönstrets titelrad. De flesta av Apples program gör så här.

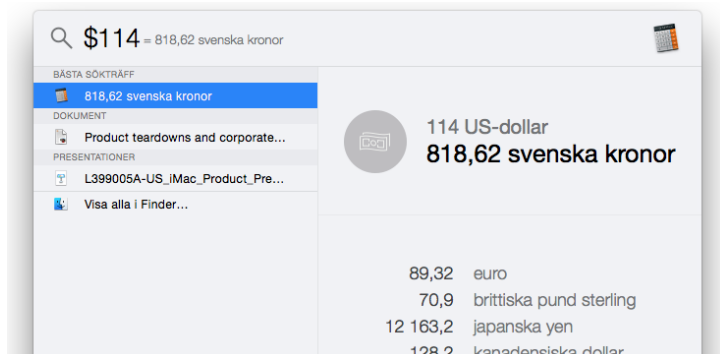
Ett antal program har ”tagit bort” fönstrets titelrad, d.v.s. den ser ut att inte finnas men man kan använda den tomma arean till att flytta fönstret, precis som förr i tiden.

En annan sak som de flesta anar men kanske inte ser så tydligt är att man har bytt typsnitt i gränssnittet från Lucida Grande till Helvetica Neue – ett skifte som iOS gjorde i och med iOS 7. Förändringen är inte jättestor, men klart märkbar och för samman iOS och OS X.

Finder kan visa ”förhandsvisningspanelen”, som tidigare fanns endast i kolumnläge, överallt; P.

Spotlight

Apples söktjänst Spotlight har bytt plats och fått kraftigt förbättrad funktionalitet. Den dyker nu upp mitt på skärmen (ungefär som Alfred och QuickSilver) och förhandsvisar sökresultatet. Den söker nu inte bara på hårddisken utan även på t.ex. Bing. En behändig finess är att om man håller ner kommandotangenten () så får man se sökvägen till filen som är markerad! Spotlight kan nu dessutom göra valutakonverteringar (man får dollar med -4 och pund med -3):

App Store

Nu finns möjligheten att låta App Store installera uppdateringar av OS X automatiskt. Detta ställs in i → Systeminställningar → App Store.

Notiser

Notiser kan nu konfigureras friskt och nya funktioner har kommit till, t.ex. att ha en kalkylator i notiser.

Öppna/Spara

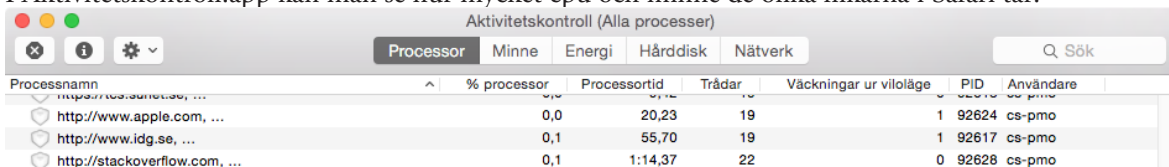
Dialogrutorna för Öppna/Spara ser lite annorlunda ut eftersom iCloud-sparandet från 10.8 har försvunnit. Följande funktionalitet har tillkommit:

- håll nere kommando (⌘) för att *flytta* en fil som du drar en ikon in eller ut ur fönstret
- håll nere alt (⌥) för att *kopiera* en fil som du drar en ikon in eller ut ur fönstret
- håll nere kommando och alt (⌘ ⌥) för att skapa ett alias av filen i stället

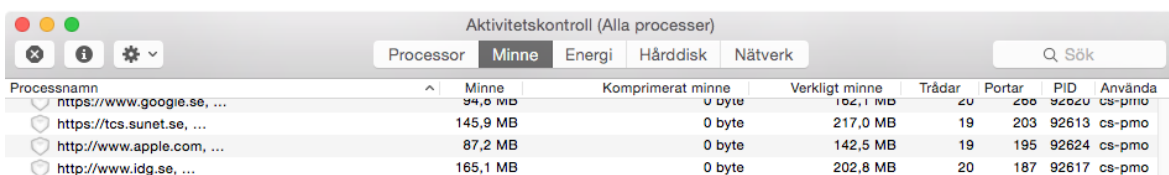
Safari

Här finns ett antal förändringar:

- Som standard visas endast webbadressens DNS-namn (kan ändras). Anledningen är inte enkelt att det liknar iOS utan även att url:en `www.google.com.searc.q.Inms.tm.ich.sa.x.ei.58nku...` för många användare ser ut som `www.google.com/searc.q.Inms.tm.ich.sa.x.ei.58nku...`, vilket det ju inte är (utan en phishing-site)
- Favicons visas endast när man arbetar med adressfältet
- I Aktivitetskontroll.app kan man se hur mycket cpu och minne de olika flikarna i Safari tar:

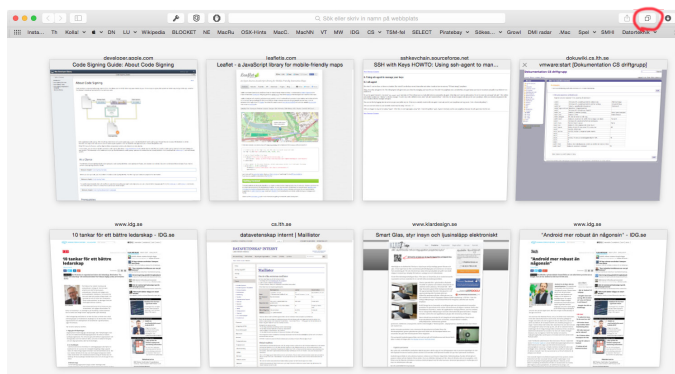

Processnamn	% processor	Processortid	Trådar	Väckningar ur viloläge	PID	Användare
https://www.apple.com, ...	0,0	20,23	19	1	92624	cs-pmo
http://www.idg.se, ...	0,1	55,70	19	1	92617	cs-pmo
http://stackoverflow.com, ...	0,1	1:14,37	22	0	92628	cs-pmo

Processnamn	Minne	Komprimerat minne	Verkligt minne	Trådar	Portar	PID	Användare
https://www.google.se, ...	34,0 MB	0 byte	102,1 MB	20	203	92620	cs-pmo
https://tcs.sunet.se, ...	145,9 MB	0 byte	217,0 MB	19	203	92613	cs-pmo
http://www.apple.com, ...	87,2 MB	0 byte	142,5 MB	19	195	92624	cs-pmo
http://www.idg.se, ...	165,1 MB	0 byte	202,8 MB	20	187	92617	cs-pmo

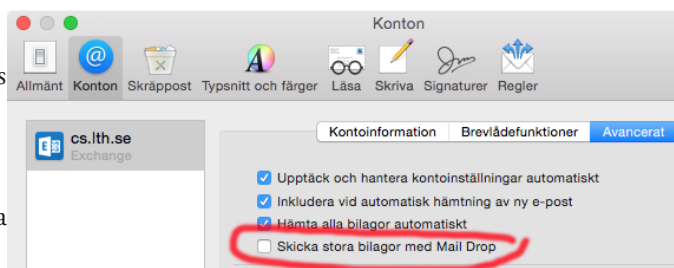
- Privat surfning är inte längre ett tillstånd utan helt enkelt ett fönster som i Google Chrome (har faktiskt samma kortkommando som i Chrome, ⌘⇧N)
- Förvisso inte en nyhet i Yosemite, men det är bra att passa på att påminna om "Visa alla flikar" (⌘⌘, inringat i rött i bilden till höger). Den visar en mycket användbar översiktvy över alla öppna flikar
- Safari har blivit mycket mera strömsnålt och dessutom snabbare

Mail

Apples Mailprogram har två stora nyheter:

1. "MailDrop". Detta innebär att bilagor på upp till 5 GB transparent skickas via Apples servrar. Mottagaren ser det antingen som vanligt (d.v.s. ser bilagan som vanligt) eller som en nedladdningslänk till Apples servrar, där den ligger kvar i 30 dagar. Detta ställer man in i Mails inställningar:

2. "Märkning". Detta är egentligen ett systemtillägg som är tillgängligt i alla program som använder Apples standard texthantering. Med "Märkning" kan man märka bilagor i brev och lägga till text, pilar och annat (dessa ändringar utförs på en kopia av originalbilagan). Man hittar det genom att föra musen till bilagans övre högra hörn och där klicka på nedåtpilen (inringat i rött) och välja "Märkning". Man får då upp en lättanvänd verktygsrad.

iCloud Drive

iCloud har nu funnits med sedan OS X 10.7 "Lion" men har dragits med en del problem, främst för tredjepartstillverkare. Apple har nu tagit ett steg tillbaka, lyssnat på användarna och gjort om hur iCloud fungerar. Ett resultat är iCloud Drive, som närmast är att betrakta som en Box/DropBox-kopia, men med den stora fördelen att det knyts samman med AppleID. iCloud Drive syns i Findern som en egen punkt i Finderfönstrens vänsterkant (kortkommando ⌘⇧I – samma som det gamla MobileMe). Man kan lägga filer på iCloud Drive lite var man vill, men var medveten om att man på iOS endast kan hämta saker i de förutvalda mapparna: Keynote-dokument hittas endast i mappen Keynote o.s.v. I filsystemet ligger filerna i `~/Library/Mobile Documents/`. Man måste inte sätta på iCloud Drive, men somliga Apple-program kan då inte spara i molnet.

Filer lagrade i iCloud Drive kan även nås från andra operativsystem via <http://www.icloud.com>. Det finns även en klient för Windows.

Rent tekniskt använder iCloud Drive en systemtjänst som heter **cloud**, transporterar data med **https** (=krypterat) och lagrar data i Cupertino i USA.

Tidigare var iCloud begränsat till 5 GB som var gratis. Nu kan man köpa till lagring för en modest peng (20 GB = 9 kr/mån, 200 GB = 35 kr/mån – länk till prislista finns sist i dokumentet).

Tillägg

Precis som iOS 8 har fått tillägg, så finns samma funktionalitet i OS X 10.10 Yosemite – ett exempel är som sagt "Märkning". Apple har gjort det så att koden för tillägg i iOS 8 och OS X 10.10 är såpass lik att det är enkelt för en utvecklare att skriva ett tillägg på båda systemen. Tillägg startas aldrig av användaren, delar inte minne med den process som tillägget fungerar tillsammans med och termineras så snart de har gjort det de skall. Tillägg kopplas till tilläggs punkter och Apple tillhandahåller fyra sådana typer: Meny Dela, Idag (notiser), Åtgärder och Finder.

Continuity

Continuity är Apples paraplyterm för samarbete mellan iOS och OS X och är ett tydligt tecken på de vill att de två systemen skall närma sig varandra arbetsmässigt. Basen är insikten att en människa arbetar med samma sak på flera enheter. Man börjar t.ex. skriva ett mail på sin iPhone och fortsätter sedan på samma mail när man kommer till sin Mac, eller man vill kunna ta ett telefonsamtal i datorn trots att telefonen ligger någon annanstans (dock i närheten).

Continuity använder följande tekniker:

- iOS ≥8 (måste ha)
- OS X ≥10.10 (måste ha)
- att enheterna är anslutna till samma iCloud-konto (alltså samma AppleID, även detta är ett krav)
- att enheterna befinner sig så nära varandra att de kan se varandra med Bluetooth Low Energy (BTLE, gäller de flesta tjänsterna)
- att programmen på de båda enheterna är skrivna av samma utvecklare (signerade med samma digitala certifikat)

Handoff (båda enheterna nära varandra och BTLE)

Handoff handlar om att kunna fortsätta med ett arbete man påbörjat på en enhet, på en annan enhet. En generell av/på-styrning för Handoff finns i → Systeminställningar → Allmänt.

Handoff syns visuellt genom att programmet som har något att erbjuda visas först i Dockan och har en liten ikon ovanför sig:

Notera att Mailikonen finns *två* gånger i dockan! För man musen över den nya ikonen dyker det upp en förklaring om vad det är och från vilken enhet.

SMS (båda enheterna på ett aktivt nät)

Man har sedan ett tag kunnat se sina iMessage (Apples gratisvariant av SMS) i Meddelanden. Nu kommer man även att få sina SMS dit och kan även skicka därifrån. Detta måste dock aktiveras i Meddelanden.

AirDrop (båda enheterna nära varandra och BTLE)

Det väcker nog mindre förvåning att man nu kan använda AirDrop mellan iOS och OS X-enheter än att det inte gick innan, men nu går det i alla fall. Vad det handlar om är att föra över filer utan att göra mer än att dra igång AirDrop på båda enheterna, d.v.s. ingen varken WiFi eller brandvägg behöver konfiguration.

Personlig Hotspot (båda enheterna nära varandra och BTLE)

Det är nu mycket enklare att använda sin iPhone som personligt nätverk. När datorn är kopplad till telefonen kommer OS X 10.10 att försöka se till att *inte* köra slut på din surfkvot med programuppdateringar och backuper.

iPhone-samtal (båda enheterna på samma nätverk, WiFi/LAN)

Det känns onekligen konstigt att svara på telefonsamtal i datorn eller paddan – åtminstone första gången man gör det. Men egentligen är funktionaliteten inte konstig alls. Samtal kan initieras från vilken som helst text som innehåller telefonnummer.

Swift

En sådan här genomgång vore inte komplett utan att nämna "Swift" – Apples nya programmeringsspråk. Det är inte många program i OS X 10.10 Yosemite som är skrivna i Swift, men det är en mycket betydelsefull annonsering. Utvecklarnas mål är att det skall vara lika enkelt och roligt att programmera som ett script-språk, men kunna räcka till för att skriva ett helt operativsystem i. Man har dessutom genom att konstruera språket annorlunda eliminerat en rad möjliga felkällor, som vanligtvis leder till att programmerare skriver fel eller glömmer saker med följd att virus kan komma in i datorn. På detta sätt blir programmen säkrare redan i hur själva programmeringsspråket är uppbyggt. Apples hittillsvarande programmeringsspråk, Objective-C daterar till första delen av 1980-talet och vi kan nog räkna med att Swift kommer att följa med lika länge. En mycket teknisk genomgång finns på: <http://arstechnica.com/apple/2014/10/os-x-10-10/21/#swift>

Länkar

Apple, nya funktioner i Yosemite:	http://www.apple.com/osx/all-features
Ars Technica / John Siracusas OS X -review:	http://arstechnica.com/apple/2014/10/os-x-10-10
Skapa en bootbar USB-tumme med OS X 10.10:	http://cs.lth.se/visa/article/skapa-en-bootbar-usb-tumme-med-os-x-1010-yosemite/
Lista över OS X versioner:	http://cs.lth.se/visa/article/darwin-releases/
iCloud for Windows	http://support.apple.com/kb/dl1455
Prislista för uppgradering av iCloud-lagring:	http://support.apple.com/kb/HT5879

<http://cs.lth.se/~peter-moller/> mac-info-blad